

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра медичного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Ірина СОЛОНИНКО

2024 р.

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ВК 1.1 Медичне право України
для підготовки аспірантів
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальність 221 «Стоматологія»
«МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні
кафедри медичного права
Протокол № 10 від "16" травня 2024р.

Завідувач кафедри
медичного права
проф. Ірина СЕНЮТА

Затверджено
Науково-методичною радою з
післядипломної освіти
Протокол № 2 від "21" травня 2024р.

Голова науково-методичної ради
доц. Орест СІЧКОРІЗ

Силабус навчальної дисципліни «Медичне право України» опрацьована на кафедрі медичного права Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького для аспірантів, які навчаються за спеціальністю “Стоматологія”, затверджена на методичному засіданні кафедри медичного права (протокол № 10 від 16 травня 2024 р.) та науково-методичній раді з післядипломної освіти (протокол № 2 від 21 травня 2024 р.)

Зміни та доповнення до силабусу навчальної дисципліни на 2024-2025 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1.	Змін та доповнень немає		

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Сенюта І. Я., д.юрид.н., проф., завідувач кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Богомазова І. О., к.юрид.н., доц. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Терешко Х. Я., к.юрид.н., доц. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Ілюшик О. М., к.юрид.н., доц. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Катинська Л. Р., к.юрид.н., ст. викл. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Ванчак М. Л., асист. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Гальчинський В. Г., асист. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Юрчук О. В., асист. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького;

Антонюк Я. С., стажер-викл. кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Марія МЕНДЖУЛ – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу, заступник декана з наукової роботи ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Галина МИРОНОВА – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу міжнародного приватного права та правових проблем євроінтеграції Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Медичне право України» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) підготовки другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Медичне право України як навчальна дисципліна не є новим явищем в медичній освіті, адже саме медичні заклади перші почали впроваджувати в навчальні плани підготовки слухачів на додипломному і післядипломному рівнях цей курс, який потім був підхоплений юридичними закладами вищої освіти України. Наша держава перебуває на етапі докорінних змін усіх державницьких сфер, з-поміж яких і охорона здоров'я. У політико-правових умовах медичної реформи, з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я», закладено чимало змін у системі медичної освіти, а також ґрунтовних організаційно-управлінських, кадрових перетворень у цій царині з праволюдністю орієнтацією. А це, звичайно, породжує необхідність готувати фахівців, які зможуть адекватно й ефективно реагувати на трансформаційні процеси, обрамлення яким дає право.

Навчальна дисципліна «Медичне право України» для здобувачів ступеня доктора філософії є необхідним сегментом комплексної підготовки й забезпечення високої кваліфікації аспірантів, які будуть конкурентоздатними й адаптованими до викликів практичної медицини в контексті розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин	аудиторних		СРС		
		Лекції	Практичні заняття			
Розподіл навчального часу	90 годин, кредитів ECTS-3	10	34	46	3-й	залік
в тому числі підсумковий залік	4		4			
Всього кредитів ECTS	3					
Тижневе навантаження	3 год./0,1 кредиту ECTS					

Предметом вивчення дисципліни є забезпечення отримання теоретичних знань і вироблення навиків щодо практичного застосування норм права, сприяння у формуванні у здобувачів ступеня доктора філософії високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Медичне право України» є необхідною складовою у компетентнісному підході до формування лікаря, який зобов'язаний розуміти спектральність системи охорони здоров'я, знати національну нормативно-правову базу, основи права в медицині, в разі потреби має коректно застосувати отримані знання у практичній діяльності. Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями соціально-гуманітарних і природничо-наукових дисциплін, які аспіранти вивчають протягом усього навчання.

Силабус з навчальної дисципліни «Медичне право України» для медичних вишів складена в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія».

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 3 році навчання.

Силабус дисципліни структурована та складається з одного модуля, який, своєю чергою, містить три змістових блоки.

1. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни є комплексна підготовка фахівців, які отримають необхідний обсяг правових знань, знатимуть практичні механізми правореалізації, володітимуть достатнім рівнем правової культури та правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є отримання здобувачів ступеня доктора філософії знань, зокрема, щодо історії становлення юридичної регламентації медичної діяльності в Україні; конституційного регулювання прав людини у сфері охорони здоров'я в Україні; загального і спеціального законодавства у сфері охорони здоров'я; видів юридичної відповідальності за професійні правопорушення в окресленій царині; прав й обов'язків суб'єктів медичних правовідносин (пацієнтів, медичних працівників, законних представників пацієнта тощо); дефектів надання медичної допомоги; ятрогенної патології та її медико-правового значення; механізмів контролю якості медичної допомоги; юридичних аспектів профілактики і лікування інфекційних хвороб; законодавчого забезпечення донорства (крові, тканин, репродуктивних клітин); регулювання експертної діяльності за законодавством України; особливостей правового забезпечення населення лікарськими засобами.

Аспірант повинен знати:

- понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права;
- джерела медичного права; тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я;
- механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин;
- правові умови провадження окремих видів медичної практики та їх праворегулювання;
- державно-правові гарантії та механізми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я;
- дефекти надання медичної допомоги, їх правову кваліфікацію;
- види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони здоров'я;
- юридичну практику в галузі медичного права, в т.ч. Європейського суду з прав людини.

Аспірант повинен вміти:

- використовувати у своїй діяльності чинну національну нормативно-правову базу в галузі охорони здоров'я, а також знати правозастосовну практику органів влади;
- знати механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин;
- готувати необхідні правові документи;
- аналізувати правову природу медичної допомоги та медичної послуги;
- застосовувати юридичну практику для правореалізаційної діяльності, в т.ч. правові позиції Європейського суду з прав людини;
- ефективно використовувати арсенал експертиз і механізми контролю якості медичної допомоги;
- правильно оцінювати наслідки професійної діяльності медичних і фармацевтичних працівників.

Аспірант повинен виробити практичні навички:

- реалізовувати свої права та обов'язки;
- захищати свої права та законні інтереси;
- роботи із законодавством України і здійснення пошуку потрібних правових норм;
- усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси.
- роботи з текстами основних нормативних актів, зокрема Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК8. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК09. Здатність обирати методи та кінцеві положення дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проєкту.

СК010. Здатність застосовувати нові наукові знання (наукові дані) у науці, освіті та практиці охорони здоров'я.

Програмні результати навчання

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН11. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівнів, здатність до самореалізації у науковій, педагогічній та практичній діяльності

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Відповідальність та автономія
Інтегральні компетенції					
Загальні компетенції					
ЗК4	Здатність працювати в міжнародному контексті.	Зн1	Ум1		Ав1
ЗК5	Здатність до лідерства, керування колективом, праці в команді, фахового спілкування з непрофесіоналами у галузі стоматології та конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури, навіть при розв'язанні складних питань.	Зн1	Ум1,2	К1	Ав1
Фахові компетенції					
ФК8	Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.	Зн1	Ум1	К1,2	Ав1
ФК9	Здатність обирати методи та кінцеві положення дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проєкту.	Зн1	Ум1,3		Ав1
ФК10	Здатність застосовувати нові наукові знання (наукові дані) у науці, освіті та практиці охорони здоров'я.	Зн1	Ум1		Ав1

Відповідність визначених стандартом результатів навчання та компетентностей

Код програмного результату	Результат навчання	Код компетентності
ПРН3	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.	ЗК 1, 2, 3; ФК 8, 9, 10;
ПРН4	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.	ЗК 1, 2, 3; ФК 8, 9, 10;

ПРН11	Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівнів, здатність до самореалізації у науковій, педагогічній та практичній діяльності.	ЗК 1, 2, 3; ФК 8, 9, 10;

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки. Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї. Здатність донести свою громадську та соціальну позицію. Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.

Результати навчання для дисципліни

Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань. Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків. Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків. Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ. МЕДИЧНА РЕФОРМА. МІЖНАРОДНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я І ПРАВ ЛЮДИНИ

Мета вивчення

- У результаті опанування тематики здобувачі ступеня доктора філософії знань, повинні знати понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права; міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я; основи документування воєнних медичних злочинів; тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я; основи господарської діяльності та страхування у царині охорони здоров'я; правову природу медичної допомоги та медичної послуги; особливості договору про надання медичних послуг; юридичні конструкції медичної реформи.

Тема 1. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я

Міжнародні стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини. Регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини. Основи міжнародного гуманітарного права у діяльності медичного працівника.

Генеza правового регулювання охорони здоров'я в Україні. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку.

Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.

Роль і значення практики Європейського суду з прав людини в галузі охорони здоров'я. Національна судова практика щодо медичних справ.

Тема 2. Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я. Медична реформа.

Гене́за правового регулювання охорони здоров'я в Україні. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку.

Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.

Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.

Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.

Основний понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правові акти в межах медичної реформи, правова природа декларації про вільний вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, функціонування електронної системи охорони здоров'я.

ІТ у сфері охорони здоров'я.

Тема 3. Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Кодифікація законодавства про охорону здоров'я

Система стандартів надання медичної допомоги в Україні.

Реєстр медико-технологічних документів.

Значення досягнень доказової медицини для розробки стандартів медичної допомоги в Україні.

Особливості систематизації законодавства про охорону здоров'я в Україні.

Загальна характеристика бази стандартів медичної допомоги України.

Медичний кодекс України: перспективи та проблеми впровадження.

Тенденції удосконалення законодавства, що регламентує правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.

Гармонізація законодавства України у сфері охорони здоров'я з міжнародними та регіональними стандартами у цій сфері.

Тема 4. Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я

Загальна характеристика прав людини у сфері охорони здоров'я.

Ідеологічні та етичні гарантії прав людини в галузі охорони здоров'я.

Проблеми законодавчого регулювання права людини на охорону здоров'я.

Проблеми правової регламентації часових меж збереження медичної таємниці та збереження такої щодо публічних осіб.

Співвідношення понять «медична інформація» і «медична таємниця»: доктринальне й нормативне.

Правова танатологія: загальна характеристика.

ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ МЕДИЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН І МЕХАНІЗМИ ТА ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ЇХНІХ ПРАВ

Мета вивчення

- У результаті опанування тематики здобувачі ступеня доктора філософії знань повинні знати права та обов'язки суб'єктів медичних правовідносин, зокрема ключових з них – пацієнта (та його законного представника) та медичного працівника; концепцію медичного нейтралітету; загальну характеристику дефектів надання медичної допомоги; поняття, види та порядок притягнення медичних працівників до юридичної відповідальності.

Тема 5. Пацієнт та його правовий статус: дефініційний і класифікаційний підходи. Правовий статус законних представників

Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні та регіональні стандарти та національне законодавство.

Підходи до визначення поняття правового статусу пацієнта.

Дефініційний та класифікаційний підходи.

Види прав та обов'язків пацієнта: загальна класифікація.

Правовий статус законних представників і членів сім'ї пацієнта.

Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо окреслення окремих прав пацієнтів у сфері охорони здоров'я.

Тема 6. Права пацієнта, їхніх законних представників і членів сім'ї

Каталог прав пацієнта у національному законодавстві: а) право на профілактичні заходи; б) право на доступність; в) право на інформацію; г) право на згоду; д) право на свободу вибору; е) право на приватність і конфіденційність; є) право на якісну медичну допомогу; ж) право на безпеку; з) право на попередження за можливості страждань і болю; и) право на індивідуальний підхід до лікування; й) право на повагу гідності при наданні медичної допомоги; і) право на компенсацію.

Права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності.

Тема 7. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація

Законодавче забезпечення прав медичних працівників: міжнародні стандарти та національне законодавство.

Зміст поняття «правовий статус медичного працівника».

Права медичних працівників: загальна характеристика.

Загальна характеристика обов'язків медичних працівників.

Правовий статус лікуючого лікаря за законодавством України.

Особливості захисту прав медичних працівників.

Ефективні комунікації як запорука довіри у відносинах «лікар-пацієнт».

Тема 8. Права та обов'язки медичних працівників

Правове регулювання професійних прав медичних працівників.

Права медичних працівників на: а) належні умови професійної діяльності; б) право на зайняття медичною і фармацевтичною діяльністю відповідно до спеціальності та кваліфікації; в) право на підвищення кваліфікації, перепідготовку; г) право на обов'язкове страхування; д) право на відмову від подальшого ведення пацієнта.

Інші права медичних працівників.

Професійна етика та медична деонтологія при провадженні медичної практики. Обов'язок медичних працівників: а) надавати своєчасну та кваліфіковану медичну допомогу, сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань; б) поширювати наукові та медичні знання серед населення, пропагувати здоровий спосіб життя; в) дотримуватись вимог професійної етики і деонтології, зберігати лікарську таємницю; д) постійно підвищувати рівень професійних знань та майстерності; е) обов'язок надавати пацієнтові чи іншим компетентним суб'єктам медичну інформацію.

Інші обов'язки медичних працівників.

Тема 9. Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Міжнародні засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Тема 10. Медико-правові аспекти протидії домашньому насильству.

Поняття, ознаки та форми домашнього насильства.
Правове регулювання протидії домашньому насильству.
Алгоритм дій медичного працівника при підозрі на насильство.
Особливості фіксації випадків домашнього насильства медичними працівниками.
Права та обов'язки медичних працівників щодо інформування правоохоронних органів про випадки насильства.
Особливості роботи з неповнолітніми та іншими вразливими групами населення у сфері протидії домашньому насильству.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПРОФЕСІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Мета вивчення

- У результаті опанування тематики аспіранти повинні знати загальну характеристику дефектів надання медичної допомоги, а також поняття, види та порядок притягнення медичних працівників до юридичної відповідальності.

Тема 11. Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я

Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я: поняття, правова характеристика.

Договірна та деліктна відповідальність.

Характеристика нормативних умов настання цивільно-правової відповідальності у сфері надання медичної допомоги.

Поняття шкоди. Моральна та майнова шкода у сфері охорони здоров'я.

Регресні зобов'язання.

Тема 12. Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги.

Поняття та види дефектів надання медичної допомоги

Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.

Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.

Законодавче закріплення експертної діяльності в Україні.

Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.

Висновок експерта.

Тема 13. Контроль якості медичної допомоги

Законодавче регулювання контролю якості медичної допомоги.

Умови та порядок здійснення контролю якості медичної допомоги.

Структура навчальної дисципліни «Медичне право України»

Курс і розділ	Найменування курсу, розділ	Кількість навчальних годин				
		Лекцій	Практичних занять	Семинарських занять	Самостійної роботи	Разом
1	2	3	4	5		6

1	Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні. Медична реформа. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я і прав людини					
1.1.	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	2	2	-	2	6
1.2.	Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я. Медична реформа	-	2	-	4	6
1.3.	Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Кодифікація законодавства про охорону здоров'я	-	2	-	4	6
1.4.	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я	-	2	-	4	6
2	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин					
2.1.	Пацієнт та його правовий статус: дефініційний і класифікаційний підходи. Правовий статус законних представників	-	4	-	4	8
2.2.	Права пацієнта, їхніх законних представників і членів сім'ї	2	4	-	4	10
2.3.	Права та обов'язки медичних працівників	2	2	-	4	8
2.4.	Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація	-	4	-	4	8
2.5.	Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	-	2	-	4	6
2.6.	Медико-правові аспекти протидії домашньому насильству.	2	2	-	-	4

3	<i>Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення</i>					
3.1.	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я	1	2	-	5	8
3.2.	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги	1	4	-	5	8
3.3.	Контроль якості медичної допомоги	-	2	-	2	4
РАЗОМ		10	34		46	90
Кредитів ECTS		3				

**Тематичний план лекційних занять
підготовки аспірантів**

№	Тема	Кількість годин
1.	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	2
2.	Права пацієнта, їхніх законних представників і членів сім'ї	2
3.	Права та обов'язки медичних працівників	2
4.	Медико-правові аспекти протидії домашньому насильству.	2
5.	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я	1
6.	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги	1
Усього		10

**Тематичний план практичних занять
підготовки аспірантів**

№	Тема	Кількість годин
1.	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	2
2.	Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я. Медична реформа	2
3.	Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Кодифікація законодавства про охорону здоров'я	2
4.	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті	2

	немайнові права людини у сфері охорони здоров'я	
5.	Пацієнт та його правовий статус: дефініційний і класифікаційний підходи. Правовий статус законних представників	4
6.	Права пацієнта, їхніх законних представників і членів сім'ї	4
7.	Права та обов'язки медичних працівників	2
8.	Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація	4
9.	Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	2
10.	Медико-правові аспекти протидії домашньому насильству.	2
11.	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я	2
12.	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги	4
13.	Контроль якості медичної допомоги	2
Усього		34

Тематичний план самостійної роботи
підготовки аспірантів

№	Тема	Кількість годин	Вид контролю
1.	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	2	
2.	Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я. Медична реформа	4	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Кодифікація законодавства про охорону здоров'я	4	
4.	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я	4	
5.	Пацієнт та його правовий статус: дефініційний і класифікаційний підходи. Правовий статус законних представників	4	
6.	Права пацієнта, їхніх законних представників і членів сім'ї	4	
7.	Права та обов'язки медичних працівників	4	
8.	Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація	4	
9.	Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	4	
10.	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я	5	
11.	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги	5	
12.	Контроль якості медичної допомоги	2	

Методи навчання: 1) проблемний метод навчання, який націлений на формування у аспірантів здатностей до діалогу, вміння відстоювати свою власну думку; 2) бесіда, яка спонукає аспірантів міркувати, аналізувати та відтворювати раніше отримані знання; 3) «мікрофон», який дає можливість кожному аспіранту швидко, по черзі, дати відповідь на запитання чи висловити свою думку; 4) метод навчання «мозковий штурм», який спонукає студентів проявити уяву і творчість, допомагає знайти кілька рішень з означеної теми шляхом вільного вираження думок тощо.

Методи контролю: попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань аспірантів); поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу аспірантами з окремих тем та змістових модулів); підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок аспірантів у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців магістерського рівня).

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Оцінювання поточної навчальної діяльності слухачів проводиться комплексно з використанням стандартизованих засобів контролю знань, що дозволяє оцінити знання слухача із теми, розглядаючи теоретичний матеріал (розв'язання тестів), а наприкінці практичних занять з'ясовують ступінь засвоєння аспірантами навчального матеріалу шляхом вирішення ситуативних задач і творчих завдань.

Оцінювання поточної навчальної діяльності слухачів описується у робочій програмі навчальної дисципліни.

При засвоєнні індивідуальної роботи кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою.

Оцінювання самостійної роботи слухача здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Особливості кінцевого контролю

Оцінювання результатів навчання слухачів відбувається з використанням традиційних оцінок за результатами поточного навчання і проходження підсумкового тестування.

Для зарахування вивчення дисципліни необхідно:

- повне виконання вимог навчальної програми;
- позитивні оцінки за результатами поточного контролю. Отримані «2» та «нб» мають бути відпрацьовані;
- успішне складання проміжного та підсумкового контролів (правильне вирішення не менше 50% тестів).

Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Senyuta I. Y Medical Neutrality as a Human Rights in Patient Care Concept: Experience of Ukraine/ I.Y. Senyuta, D.Y. Klapatyti// Medical Law. — № 17. — 2016.
2. Senyuta I. Y Modern civilistic instruments of medical reform: issues of law implementation and law enforcement // Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 27(3), 2020.
3. Senyuta I. Y., Kuzmenko S. Education in the field of Medical Law as a safeguard human rights protection in the field of health care: the experience of Ukraine // IV International Medical law Congress. 8-10 January 2021.
4. Балабко В. В. Злочини проти життя та здоров'я особи: кримінальна відповідальність медичних працівників: монографія. – Запоріжжя: Дніпров. металург,

2017. – 288 с.

5. Богомазова І.О. Відмова від медичного втручання: стандарти Європейського суду з прав людини // матеріали Міжнародної науково-практичної конференції на тему «Медичне право України: сучасні досягнення та перспективи розвитку», присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. Упоряд. д. ю. н., проф. І. Я. Сенюта, к. ю. н., доц. Х. Я. Терешко. Львів. Видавництво ЛОБФ «Медицина і право». 2023. С.11-15

6. Богомазова І.О. Збалансування прав лікаря на повагу до ділової репутації з правом громадськості на свободу вираження поглядів (за матеріалами практики європейського суду з прав людини). Медичне право. № 2 (26). – 2020. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/32> .

7. Булеца С. Б. Цивільно-правові відносини в галузі медичної діяльності: проблеми та практики. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2015. – 600 с.

8. Грін О. О. Медичне право в запитаннях і відповідях. Загальна частина. Книга 1. Навч. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. / О. О. Грін. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2023. 408 с.

9. Грін О. О. Медичне право в запитаннях і відповідях. Загальна частина. Книга 1. Навч. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. / О. О. Грін. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2023. 408 с.

10. Грін О. О. Медичне право: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 222 «Медицина» (за спеціалізацією «Лікувальна справа», магістр) та спеціальності 221 «Стоматологія» (за спеціалізацією «Лікар-стоматолог», магістр). 2 -ге вид., перероб. і доп. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2023. 275 с.

11. Грін О. О. Основи медичного права. Альбом схем: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А. М., 2020. – 377 с.

12. Грін О. О. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А. М., 2020. – 211 с.

13. Деонтологія в медицині: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. 2-ге вид., випр. // Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2018. – 240 с.

14. Ілюшик О.М. Адміністративна відповідальність у сфері охорони здоров'я: реалії та напрями вдосконалення. Роль і значення основ законодавства України про охорону здоров'я для системи охорони здоров'я і забезпечення прав людини: збірник наукових статей. Упорядники: І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко. Львів: ЛОБФ «медицина і право». 2022. С. 28-32.

15. Квіт Н. М. Біобанки в Україні: цивільно-правовий аспект: монографія. – Львів: Кварт, 2020. – 376 с.

16. Майданик Р. А. Правовідносини медичного обслуговування і надання медичних послуг за законодавством України. Медичне право. 2017. Спец. випуск № 3. С. 48–70.

17. Медичне право: підручник / за заг. ред д.ю.н., проф. С. Б. Булеца; д.ю.н., доц. М. В. Менджул. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. – 720 с.

18. Миронова Г. А. Модернізація цивільного законодавства в сфері надання медичної допомоги: теоретичні засади та практика імплементації: монографія. – Київ, 2020. – 199 с.

19. Політика та публічне управління у сфері охорони здоров'я [Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин і механізми захисту їхніх прав]: підручник у 2 т. / авт.кол.: М. І. Бадюк, П. Б. Волянський, Р. Ю. Гревцова та ін.; ред. кол.: В. М. Князевич (голова), Я. Ф. Радиш (заст. голови) та та ін.]. – Київ: НАДУ, 2018. – Т. 2. – 320 с.

20. Приватноправове регулювання особистих немайнових відносин у медичній

сфері: деякі питання методології / Г. А. Миронова // [Приватне право і підприємництво](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_9). - 2016. - Вип. 16. - С. 60-64. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_9

21. Руснак Л. М. Адміністративно-правове забезпечення права на охорону здоров'я в Україні: монографія. – Харків: Грінв Д. С., 2017. – 183 с.

22. Сенюта І. Я. Актуальні питання прав людини у сфері надання медичної допомоги крізь призму новельної практики Європейського суду з прав людини. Медичне право України: історичні аспекти, новітні тенденції та перспективи розвитку. Збірник статей наукових читань, присвячених пам'яті Гладуна Зіновія Степановича. Упоряд. д.ю.н., проф. І. Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х. Я. Терешко. 2022. С. 74-77.

23. Сенюта І. Я. Актуальні питання прав людини у сфері надання медичної допомоги крізь призму новельної практики Європейського суду з прав людини. Медичне право України: історичні аспекти, новітні тенденції та перспективи розвитку. Збірник статей наукових читань, присвячених пам'яті Гладуна Зіновія Степановича. Упоряд. д.ю.н., проф. І. Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х. Я. Терешко. 2022. С. 74-77.

24. Сенюта І. Я. Актуальні питання стратегії й тактики ведення медичних справ // Юридична газета. – №13(719). – 2020.

25. Сенюта І. Я. Джерела правового регулювання цивільних відносин у сфері надання медичної допомоги : монографія. Львів : ЛЮБФ «Медицина і право». 2018. 416 с.

26. Сенюта І. Я. Захист медичних даних: окремі новели. Збірник матеріалів І міжнародної науково-практичної конференції «Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку» до 110-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. 2022. С. 109-115.

27. Сенюта І. Я. Контроль якості надання медичної допомоги: quo vadis? Правове забезпечення соціальної сфери: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 2023. С. 211-214.

28. Сенюта І. Я. Новельний регламент контролю якості медичної допомоги: чи працює принцип «не нашкодь» при нормопроєктуванні? Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. Упоряд. д. ю. н., проф. І. Я. Сенюта, к. ю. н., доц. Х. Я. Терешко. 2023. С. 140-143.

29. Сенюта І. Я. Окремі трудові гарантії для медичного працівника при скороченні чисельності або штату // Елек. наук. вид. «Порівняльно-аналітичне право». Ужгородський національний університет. № 1. 2020 URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/35822/1/ОКРЕМІ%20ТРУДОВІ%20ГАРАНТІЇ.pdf>

30. Сенюта І. Я. Основи законодавства України про охорону здоров'я: нормативні контроверзії та пропозиції до вдосконалення. Роль і значення Основ законодавства України про охорону здоров'я для системи охорони здоров'я і забезпечення прав людини: збірник наукових статей. Упорядники: І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко. 2022. С. 79-82.

31. Сенюта І. Я. Особливості чутливої обробки адвокатом персональних даних клієнтів. «Глобалізація українського законодавства як результат війни Російської Федерації проти України»: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції. 2023. 142-148.

32. Сенюта І. Я. Право на використання незареєстрованих лікарських засобів в Україні при наданні медичної допомоги: to be or not to be безпеці пацієнта. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції». 2023. С. 264-267.

33. Сенюта І. Я. Право на медичну інформацію. URL: <https://www.vz.kiev.ua/pravo-na-medichnu-informaciyu/>

34. Сенюта І. Я. Правовий звичай як джерело права та регулятор відносин у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2017. Випуск № 2 (20). С. 59–70.

35. Сенюта І. Я. Правові позиції Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я / І. Я. Сенюта. Х.: Фактор, 2020. 192 с.
36. Сенюта І. Я. Розгляд медичних справ у порядку цивільного судочинства: наукові підвалини та практичні інструменти. Глава 12. Цивільний процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про цивільне судочинство. Монографія. / за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України Фурси С. Я., д.ю.н., проф. Бичкової С. С. Київ: Алерта, 2023 640 с., С. 396 – 427.
37. Сенюта І. Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2017. Спец. випуск № 3. С. 112–124.
38. Сенюта І. Я. Цивільні правовідносини у сфері проведення медичних дослідів // Медичне право. № 1 (21). 2018.
39. Сенюта І. Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики : монографія. Львів : ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 640 с.
40. Сенюта І. Я., Кузьменко С. Є. Правова освіта медичних працівників як запорука дотримання прав людини. Роль і значення Основ законодавства України про охорону здоров'я для системи охорони здоров'я і забезпечення прав людини: збірник наукових статей. Упорядники: І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко. 2022. С. 40-42.
41. Сенюта І. Я., Терешко Х. Я. Вакцинація у запитаннях і відповідях: методичні рекомендації. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/77b7b540396ed691df9b_file.pdf (дата звернення 10.07.2018) Назва з екрана.
42. Сенюта І.Я. Генеза вітчизняної цивілістичної думки щодо правовідносин у сфері надання медичної допомоги та її сучасний стан // Медичне право. № 2(18). 2016 URL : <http://medicallaw.org.ua/zhurnal-medychne-pravo/arkhiv-zhurnalu/18-2016/senjuta-irina-jaroslavivna/>
43. Сенюта І.Я. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види // Медичне право. № 1(19), 2017. С. 55 – 66.
44. Сенюта І.Я. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: окремі штрихи до «нормативного портрету» / І. Я. Сенюта// Український медичний часопис. URL : <https://www.umj.com.ua/article/125801/dogovir-pro-medichne-obslugovuvannya-naselennya-za-programoyu-medichnih-garantij-okremi-shtrihi-do-normativnogo-portretu> (дата звернення 28.05.2018). – Назва з екрана.
45. Сенюта І.Я. Лікарська таємниця в умовах COVID-19 / І. Я. Сенюта. – Комітет медичного і фармацевтичного права та біоетики НААУ. – 20.03.2020 URL: <https://medcom.unba.org.ua/publications/5362-likars-ka-taemnicya-v-umovah-covid-19.html>
46. Сенюта І.Я. Обмежувальні протиепідемічні заходи, протоколи лікування і права людини: пошук «законного» балансу в умовах COVID-19 (за новелами законодавства)» / І. Я. Сенюта. – Вища школа адвокатури НААУ. URL: https://www.facebook.com/1711838905562530/posts/3064001317012942/?d=n&fbclid=IwAR31e7_-VesjNeL1hOkUX9Q9w9iIW7UYamOx5LGSTpaxgmtzSpcn4GUrIYk
47. Сенюта І.Я. Обробка персональних даних за новими правилами: захист чи порушення прав людини / І. Я. Сенюта. Вища школа адвокатури НААУ. 15.04.2020 URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/obrobka-personalnyh-danyh-v-umovah-covid-19-zahyst-chy-porushennya-prav-lyudyny/>
48. Сенюта І.Я. Підстави виникнення правовідносин у сфері надання медичної допомоги: деякі аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2018. – № 50. – Т. 1. – С. 107–110.
49. Сенюта І.Я. Політика та публічне управління у сфері охорони здоров'я [Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин і механізми захисту їхніх прав] / у 2 т. / [авт. кол.: М. І. Бадюк, П. Б. Волянський, Р. Ю. Гревцова та ін.; ред. кол.: В. М. Князевич (голова), Я. Ф.Радиш (заст.голови) та ін.]. - Київ: НАДУ, 2018.

50. Сенюта І.Я. Право на згоду та право на відмову від медичної допомоги: особливості та межіздійснення // Підприємництво, господарство і право. № 10(248). 2016. С. 15-19.
51. Сенюта І.Я. Правочин як підстава виникнення цивільних правовідносин у сфері надання медичної допомоги : Підприємництво, господарство і право. 2018. – № 6. – С. 66- 70.
52. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин із надання медичної допомоги // Медичне право. – Спеціальний випуск. № 3, 2017. С. 112-124.
53. Сенюта І.Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики: монографія / І. Я. Сенюта. – Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2018.
54. Сенюта І.Я. Цивільно-правовий захист права на медичну допомогу: методичні рекомендації / І.Я. Сенюта. – Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2018. – 64 с.
55. Смерть на прохання в Європі (Біоетика та практика ЄСПЛ щодо закінчення життя людини на прохання): зб. рішень ЄСПЛ / уклад., пер. Я. О. Триньова; за заг. ред. В. М. Куца. – Харків: Право, 2019. – 376 с.
56. Терешко Х. Я. E-health в Україні: досягнення та недоліки. Медичне право України: історичні аспекти, новітні тенденції та перспективи розвитку. Збірник статей наукових читань, присвячених пам'яті Гладуна Зіновія Степановича. Упоряд. д.ю.н., проф. І.Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х.Я. Терешко. 2022. С.79-81.
57. Терешко Х. Я. Доступ адвоката до персональних даних свого клієнта у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2019. № 2 (24). С. 57–64.
58. Терешко Х. Я. Зміна нормативної парадигми трансплантології в Україні: деякі аспекти. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 4 (108). С. 70–75.
59. Терешко Х. Я. Медична таємниця крізь призму новельної судової практики. Медичне право України: сучасні досягнення та перспективи розвитку. Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. Упоряд. д. ю. н., проф. І. Я. Сенюта, к. ю. н., доц. Х. Я. Терешко. 2023. С. 147-149.
60. Терешко Х. Я. Право на таємницю про стан здоров'я: нормативне регулювання та судова візія. Роль і значення Основ законодавства України про охорону здоров'я для системи охорони здоров'я і забезпечення прав людини: збірник наукових статей. Упорядники: І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко. 2022. С. 86-89.
61. Терешко Х.Я. Доступ до публічної інформації у сфері охорони здоров'я. Сучасні аспекти медицини і фармації – 2017: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, присвяченої Дню науки (з міжнародною участю) (м. Запоріжжя, 11–12 травня 2017). Запоріжжя, 2017. С. 187–188.
62. Терешко Х.Я. Зворотна сторона медалі комфортних пологів: окремі правові аспекти. Медичне право. 2020. 2(26). С.76-84.
63. Терешко Х.Я. Інформаційні права у сфері допоміжних репродуктивних технологій: окремі аспекти. Приватне право в сфері охорони здоров'я: виклики та перспективи. Київські правові читання. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 17 вер. 2020 р. [Електронне видання]/ Р. А. Майданик, К.В. Москаленко та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2020. С.237-242.
64. Терешко Х.Я. Концепція охорони здоров'я, «дружня» до дитини в інформаційних правовідносинах: недосяжна висота. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 52. С. 44-47.
65. Терешко Х.Я. Право на медичну інформацію: деякі аспекти. Медичне право. 2017. Спеціальний випуск № 3. С. 125–131.

66. Терешко Х.Я. Правомірне розголошення медичної таємниці: деякі аспекти. *Право України*. 2020. № 3. С. 97-108.
67. Франчук В. В. Недоліки професійної медичної діяльності: судово-медичні та клініко-соціальні аспекти: монографія / В. В. Франчук. – Львів: Магнолія 2006, 2019. – 248 с.
68. Чабан О. А. Право фізичної особи на таємницю про стан здоров'я в Україні: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. К., 2018. 20 с.
69. Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я: монографія / за заг. ред.: д.ю.н., проф. С. Б. Булеци; д.ю.н., доц. М. В. Менджул. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. – 444 с.
70. Чечерський В. І. Право на репродукцію (відтворення) у системі основоположних прав людини: конституційно-правове дослідження. – Херсон: Олді-Плюс, 2019. – 415 с.
71. Чорновус Н.Ф. Дотримання стандартів у сфері охорони здоров'я та індивідуальний підхід до пацієнта: пошук балансу // *Медичне право України: історичні аспекти, новітні тенденції та перспективи розвитку*. Збірник статей наукових читань, присвячених пам'яті Гладуна Зіновія Степановича. Упоряд. д.ю.н., проф. І.Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х.Я. Терешко. Львів. Видавництво ЛОБФ «Медицина і право». 2022. – С.22-25.
72. Шеперд Р. Неприродні випадки: нотатки судмедексперта в 34 розтиних / Ричард Шеперд. – Київ: Форс Україна, 2019. – 416 с.
73. Юрчук О.В. Застосування та звільнення від застосування штрафних санкцій за порушення строків реєстрації податкової накладної закладами охорони здоров'я. Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. 2023. С. 173-177.
74. Юрчук О.В. Оподаткування операцій з постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я: питання теорії та практики. *Медичне право*. 2023. № 1 (31). С. 58-65.

Допоміжна література

1. Tereshko K.Y. Information rights during medical experiments. Innovative health care and rights of the patient: European Conference on Health Law. Book of Abstracts. (м. Тулуза, Франція, 25-26 вересня 2019 р.). URL: <https://eahl2019.sciencesconf.org/user/submissions?docid=273663>
2. Антонов С.В. Законодавство про сурогатне материнство в Австралії: що може бути корисним для України. *Медичне право* 2 (26). 2020. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/31>
3. Блащук Т. В. Договір про надання медичних послуг (медичного обслуговування) в умовах реформи медичної галузі // *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». – №2 (16). – 2017 URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17btvrmh.pdf>
4. Богомазова І.О. До питання про імплементацію керівних принципів ВООЗ із трансплантації людських клітин, тканин і органів. *Медичне право*. 2022. № 1 (29). С. 9-18.
5. Богомазова І.О. Право на якісні та безпечні лікарські засоби в системі права на охорону здоров'я // *Медичне право*. – Спеціальний випуск № 3, 2017. – С. 9 – 17.
6. Булеца С.Б. Співвідношення права на смерть і права на гідну смерть. *Медичне право*. №1(27). 2021. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/38>
7. Гарасимів О.Ю. Можливість ратифікації Україною Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: за і проти. *Медичне право*. №1(27). 2021. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/39>

8. Катинська Л.Р. Правове регулювання розширення медичної практики. / Л. Р. Катинська // Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право». – 2023. – С. 60 - 62.
9. Кашинцева О.Ю., Трофименко М.М. Правові механізми розширення доступу до лікування за умов пандемії в Україні та світі. Медичне право 2 (26). 2020. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/33>
10. Квіт Н. М. Правовий режим неімплантованого ембріона in vitro з позицій доктрини, цивільного законодавства та судової практики // Часопис Київського університету права. – №2. – 2020.
11. Кисельова О. І. Адміністративно-правове регулювання трансплантації органів і (або) тканин людини в Україні і зарубіжних країнах // Правові горизонти. – №9 (22). – 2018.
12. Клапатий Д.Й. Правові аспекти надання закладами охорони здоров'я відповідей на запити на інформацію відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» // Медичне право. – № 1(19). – 2017.
13. Менджул М. В. Умови правомірності медичних досліджень за участі людини. Медичне право. №1(27). 2021. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/43>
14. Мироненко Н. В. Проблеми нормативно-правових актів щодо захисту прав лікарів і пацієнтів // Медична інформатика та інженерія. – №1. – 2017.
15. Миронова Г. А. Права пацієнтів із психічними розладами: міжнародні стандарти та вітчизняне законодавство // Приватне право і підприємництво. – №17. – 2017.
16. Миронова Г. А. Приватно-правове регулювання особистих немайнових відносин у сфері надання медичної допомоги : монографія /Г.А. Миронова; відп. ред. О.Д. Крупчан. К., 2015.
17. Миронова Г.А. Врахування думки дитини у сфері надання медичної допомоги: міжнародні стандарти та досвід України. Медичне право. №(26)2. – 2020. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/35>
18. Пашков В. М. Правове забезпечення імплементації законодавства ЄС щодо обігу лікарських засобів // Медичне право. №2 (18). 2016.
19. Політика та публічне управління у сфері охорони здоров'я : підручник / авт. кол. : М. І. Бадюк, П. Б. Волянський, Р. Ю. Гревцова та ін.; редкол. : В. М. Князевич, Я. Ф. Радиш та ін. Київ: НАДУ, 2017. Т. 2. 320 с.
20. Попельницька Н. С. Особливості відмежування злочину, передбаченого ст. 140 КК України від лікарської помилки, нещасного випадку і виправданого медичного ризику // Молодий вчений. №2 (17). 2015.
21. Розгон О. В., Устінченко А. М. Способи вирішення конфліктів у медичних правовідносинах // Вісник Харківського університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право. №22. 2016.
22. Сенюта І. Я. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види // Медичне право. №1(19). 2017.
23. Сенюта І. Я. Джерела правового регулювання цивільних відносин у сфері надання медичної допомоги : монографія. Львів : ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 416 с.
24. Сенюта І. Я. Захист медичних даних: окремі новели. Збірник матеріалів I міжнародної науково-практичної конференції «Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку» до 110-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. 2022. С. 109-115.
25. Сенюта І. Я. Обмеження конституційного права людини на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування: COVID-19 v. легітимних очікувань // Права

людини в «ковідному» світі. Збірник наукових статей, тез, доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 2021.

26. Сенюта І. Я. Порухення права жінок на медичну допомогу в умовах воєнного стану. Гендерний вимір війни. Результати аналітичного дослідження. 2023. С. 52-61.
27. Сенюта І. Я. Право на згоду та право на відмову від медичної допомоги: особливості та межі здійснення // Підприємництво, господарство і право. №10. 2016.
28. Сенюта І. Я. Правовий звичай як джерело права та регулятор відносин у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2017. № 2 (20). С. 59–70.
29. Сенюта І. Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2017. Спец. випуск № 3. С. 112–124.
30. Сенюта І. Я. Судово-медична експертиза в медичних справах: деякі питання // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального права, кримінології та судочинства». Київ, 2021.
31. Сенюта І.Я. Лікарська таємниця в умовах COVID-19 / І. Я. Сенюта. Комітет медичного і фармацевтичного права та біоетики НААУ. 20.03.2020. URL: <https://medcom.unba.org.ua/publications/5362-likars-ka-taemnicya-v-umovah-covid-19.html>
32. Сенюта І.Я. Нові підходи до стандартів якості надання медичної допомоги та їх можливі юридично-правові наслідки // Український медичний часопис. 10 травня 2017. С. 1-3
33. Сенюта І.Я. Особливості динаміки медичних правовідносин в умовах воєнного стану: окремі аспекти. Медичне право. № 1(29), 2022. С. 26-36.
34. Сенюта І.Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики : монографія. Львів : ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 640 с.
35. Сибірна Р. І. Правове регулювання проведення судово-медичної експертизи алкогольного та наркотичного сп'яніння у водіїв транспортних засобів // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. – №21. – 2019.
36. Терешко Х. Я. Доступ адвоката до персональних даних свого клієнта у сфері надання медичної допомоги. Медичне право. 2019. № 2 (24). С. 57–64.
37. Терешко Х.Я. Види інформації як об'єкта цивільних правовідносин у сфері медичного обслуговування дотримання. Медичне право. 2019. № 1 (23). С. 65–73.
38. Терешко Х.Я. Дифамація у сфері охорони здоров'я: колегіальність лікарів vs. критична оцінка діяльності лікарів. Медичне право. 2021. № 2(28). С. 80-85.
39. Терешко Х.Я. Право на медичну інформацію: деякі аспекти // Медичне право. Спеціальний випуск № 3, 2017. С. 125-131.
40. Терешко Х.Я. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційних прав: окремі аспекти Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня 2020 р., м. Ужгород) / ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; за заг. ред. д.ю.н., проф. С.Б. Булеци, к.ю.н., доц. М.В. Менджул. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 160 с.
41. Терзі О.О. Предиктивна медицина: право на конфіденційність і захист від дискримінації // Медичне право. № 1 (21). 2018 URL: <http://medicallaw.org.ua/zhurnal-medychne-pravo/arkhiv-zhurnalu/21-2018/terzi-olena-oleksandrivna/>
42. Триньова Я.О. Кваліфікація дій сурогатної матері щодо незаконного утримання нею дитини, народженої за програмою сурогатного материнства. Медичне право. №1(27). 2021. URL: <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/46>
43. Чабан О. А. Право фізичної особи на таємницю про стан здоров'я в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. К., 2018. 222 с.
44. Ширшова В. М. Значення фармацевтичної діяльності в системі охорони здоров'я України / Часопис Київського університету права. – №4. – 2016.

45. Яценко П. І. Мораль, лікарська етика і медичне право // Український стоматологічний альманах. – №2. – 2016.

Інформаційні ресурси

Міжнародні та регіональні стандарти

1. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта / Міжнародний альянс організацій пацієнтів, 24.02.2006. URL: <http://www.patientsorganizations.org>
2. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, 03.05.1996. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062
3. Європейська хартія прав пацієнтів. листопад 2002. URL: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, 04.11.1950. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину / Рада Європи, 04.04.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю. ООН, 13.12.2006. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
7. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень-жовтень 1981 р., переглянута у 2005. URL: <http://www.med-pravo.ru/Ethics/LisbonDecl.htm>
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
9. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
10. Рекомендації для держав-членів РЄ «Повага до демократії, верховенства права та прав людини в умовах кризи, спричиненої COVID-19». URL: <https://medcom.unba.org.ua/publications/5433-povaga-do-demokratii-verhovenstva-prava-ta-prav-lyudini-v-umovah-krizi-sprichinenoj-covid-19-rekomendacii-dlya-derzhav-chleniv-re-informacijnij-dokument-radi-evropi-pidgotovlenij-general-nim-sekretarem-re-marija.html>
11. Хартія про право на охорону здоров'я / Міжнародний союз юристів. Генеральна асамблея МСЮ, 31.08.2005 URL: <http://www.uianet.org/documents/quuia/resolutions/Sante4Gb.pdf>

Основні нормативно-правові акти України

1. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002. № 2947-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. № 435-IV URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
8. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові: Закон України від

30.09.2020. № 931-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-20>

9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006. № 3477-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-IX>

11. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

12. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

13. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>

14. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991. № 1972-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text>

15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011. № 2939-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

16. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012. № 5081-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>

17. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999. № 1105-XIV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

18. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018. № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text>

19. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000. № 1645-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>

20. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

21. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

22. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. № 2657-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

23. Про лікарські засоби: Закон України від 28.07.2022. № 123/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-20#Text>

24. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015. № 222-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

25. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності від 05.04.2007. № 877-V. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-16/page>

26. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993. № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

27. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993. № 3689-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>

28. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993. № 3688-XII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>

29. Про подолання туберкульозу в Україні: Закон України від 11.02.2024. № 3269-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3269-20#n194>

30. Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10.07.2003. № 1102-IV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1102-15>
31. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000. № 1489-III URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>
32. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я від 03.12.2020 № 1053-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
33. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996. № 270/96-ВР URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>
34. Про систему господарського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
35. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
36. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994. № 4038-XII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
37. Про Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997. № 776/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
38. Деякі питання електронної системи охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2018-%D0%BF>
39. Деякі питання застосування обмежувальних протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2020. № 245. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zastosuvannya-obmezhuvalnih-protiepidemichnih-zahodiv-spryamovanih-na-zapobigannya-poshirennyu-gostroyi-respiratornoyi-hvorobi-covid-19-sprichinenoyi-koronavirusom-sars-cov-2>
40. Деякі питання щодо договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: Постанова Кабінету Міністрів України № 410 від 25.04.2018. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/410-2018-%D0%BF>
41. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України № 285 від 02.03.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-%D0%BF>
42. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016. № 929 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF#Text>
43. Про затвердження Національного плану дій щодо імплементації Міжнародних медико-санітарних правил: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2023 № 173-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/173-2023-%D1%80#Text>
44. Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України № 765 від 15.07.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-97-%D0%BF#Text>
45. Про затвердження Порядку видачі та анулювання спеціального дозволу на заняття народною медициною (цілительством): Постанова Кабінету Міністрів України № 1145 від 03.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1145-2012-%D0%BF#Text>
46. Про затвердження Порядку залучення до надання медичної допомоги фармацевтичних працівників, здобувачів вищої освіти 4-6 років навчання за спеціальностями галузі знань 22 "Охорона здоров'я", молодших спеціалістів з медичною освітою, лікарів-інтернів та лікарів-спеціалістів без вимог щодо атестації на присвоєння чи підтвердження кваліфікаційної категорії на період встановлення карантину,

запровадження надзвичайної ситуації, надзвичайного або воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.04.2023. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2023-п#Text>

47. Про затвердження Порядку здійснення в особливий період обміну медичними та іншими документами військовослужбовців між закладами охорони здоров'я державної та комунальної власності, державними установами Національної академії медичних наук, в яких військовослужбовці перебували (перебувають) на лікуванні, військовими частинами і територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2023. № 901. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/КР230901?an=1>

48. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 78: Наказ МОЗ України № 117 від 29.03.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text>

49. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів: Наказ МОЗ України 22.02.2019 № 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-19#Text>

50. Деякі питання ведення Реєстру медичних записів, записів про направлення та рецептів в електронній системі охорони здоров'я : Наказ МОЗ України від 28.02.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0236-20#Text>

51. Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19): Наказ МОЗ України від 28.03.2020 № 722 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0722282-20#Text>

52. Порядок реєстрації живонароджених і мертвонароджених: Наказ МОЗ України №179 від 29.03.2006. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0428-06>

53. Про внесення змін до додатка 6 до Стандартів медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19)» : Наказ МОЗ України від 30.04.2020 № 994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0994282-20#Text>

54. Про встановлення діагностичних критеріїв смерті мозку та процедури констатації моменту смерті людини: Наказ МОЗ України № 821 від 23.09.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1757-13>

55. Про встановлення медико-біологічних та соціально-психологічних показань для зміни (корекції) статевої належності та затвердження форми первинної облікової документації й інструкції щодо її заповнення: Наказ МОЗ України № 1041 від 05.10.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1589-16>

56. Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України № 494 від 07.08.2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15>

57. Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 19.10.2015. № 681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1400-15#Text>

58. Про затвердження Плану діяльності Міністерства охорони здоров'я України на 2023 рік: Наказ МОЗ України від 21.02.2023 № 349 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ34289>

59. Про затвердження Положення про Департамент цифрових трансформацій в охороні здоров'я Міністерства охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України 10.02.2023 №276. URL: <https://thepharma.media/uk/law-database/3821-nakaz-moz-ukrayini-vid-10022023-276>

60. Про затвердження Положення про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та положень про його підрозділи: Наказ МОЗ України № 801 від 29.07.2016. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1167-16>

61. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та

медичного обслуговування: Наказ МОЗ України № 69 від 05.02.2016. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0285-16/paran13#n13>

62. Про організацію роботи фізичних осіб – підприємців, які займаються народною медициною (цілительством): Наказ МОЗ України № 189 від 16.03.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0491-16>

63. Про порядок контролю якості медичної допомоги: Наказ МОЗ України № 752 від 28.09.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12#Text>

64. [Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні](#): Наказ МОЗ України № 1308 від 04.06.2020 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text>

65. Про утворення Проектного офісу з відновлення системи охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 31.01.2023 № 192. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0192282-23#top>

66. Про затвердження Порядку направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які в установленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надають медичну допомогу відповідного виду: Наказ МОЗ України від 28.02.2020 № 586. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0235-20>

67. Про затвердження Примірного переліку Індикаторів якості надання первинної медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 17.04.2023 № 716. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-17042023--716-pro-zatverdzhennja-primirnogo-pereliku-indikatoriv-jakosti-nadannja-pervinnoi-medichnoi-dopomogi>

68. Про затвердження Примірного положення про лікарню «Хоспіс» (відділення, палату паліативного лікування) для хворих на туберкульоз: Наказ МОЗ України № 483 від 11.06.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0483282-10#Text>

69. Про затвердження протоколу «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)» : Наказ МОЗ України від 02.04.2020 № 762. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0762282-20#Text>

70. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ МОЗ України № 787 від 09.09.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13>

71. Про затвердження Положення про Департамент громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 01.02.2023 № 194 URL: <https://thepharma.media/uk/law-database/3800-nakaz-moz-ukrayini-vid-01022023-194>

72. Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу: Наказ МОЗ України № 503 від 19.03.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0347-18#Text>

73. Про затвердження Порядку визначення лікуючого лікаря з надання спеціалізованої медичної допомоги: Наказ МОЗ України № 2334 від 23.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0235-23#Text>

74. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги паліативного догляду: Наказ МСП України № z0504-24 від 19.04.2024 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0504-24#n7>

75. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Пленум Верховного Суду України; Постанова від 27.03.1992 № 6. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>

76. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Пленум Верховного Суду України; Постанова від 31.03.1995 № 4. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>

77. Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних: Наказ Уповноваженого ВРУ з прав людини від 08.01.2014. № 1/02-14. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1_02715-14#Text

78. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 66 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти" (справа про платні медичні послуги) № 15-рп/98 від 25.11.1998. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-98>

79. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу) № 10-рп/2002 від 29.05.2002. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-02>

80. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення ст.ст. 3, 23, 31, 47, 48 Закону України «Про інформацію» та ст. 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К.Г. Устименка) N 5-зп справа N 18/203-97 від 30.10.1997. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-97